Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2026)0224

Poliittisten vankien tilanteen heikkeneminen Valko-Venäjällä ja erityisesti Aljaksandra Pulinovitšin tapaus

Euroopan parlamentin päätöslauselma 18. kesäkuuta 2026 poliittisten vankien tilanteen heikkenemisestä Valko-Venäjällä ja erityisesti Aljaksandra Pulinovitšin tapauksesta (2026/2766(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Valko-Venäjästä,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 150 artiklan 5 kohdan ja 136 artiklan 4 kohdan,

A. ottaa huomioon, että 16-vuotias Aljaksandra Pulinovitš pidätettiin tammikuussa 2024 niin kutsutun mustien satakielten tapauksen yhteydessä, joka koski Venäjän Ukrainaa vastaan käymää hyökkäyssotaa vastustavia graffiteja, ja hänet sijoitettiin rangaistusselliin ja häneltä evättiin oikeus puolustukseen ja vanhempien tuki; ottaa huomioon, että hänet tuomittiin yli 10 vuodeksi vankeuteen suljetuin ovin käydyssä oikeudenkäynnissä ja tämän jälkeen hänet kirjattiin niin kutsuttuun terroristiluetteloon;

B. toteaa, että Pulinovitšin tapaus kuvastaa sitä, kuinka Valko-Venäjän viranomaiset käyttävät terrorismin vastaista lainsäädäntöä syyttääkseen nuoria rikoksista poliittisin tarkoitusperin;

C. toteaa, että Lukašenkan hallinto sortaa systemaattisesti poliittisia vastustajia, ihmisoikeuksien puolustajia, toimittajia, ammattiyhdistysaktiiveja, opiskelijoita, kansallisten vähemmistöjen edustajia ja perusvapauksiaan käyttäviä kansalaisia; ottaa huomioon, että 853 poliittista vankia on edelleen mielivaltaisesti pidätettyinä epäinhimillisissä olosuhteissa;

D. ottaa huomioon, että Dzjanis Ivašynin, Pavel Belavusin, Ihar Alinevitšin, Volha Maëravan, Alena Lazartšykin, Aljaksandr Frantskevitšin, Viktar Snehurin, Eduard Babarykan, Mikalai Autuh’ovitšin, Uladzimir Hundarin, Iryna Melh’erin, Rezanovitšin ja Karsakoun perheiden jäsenten, Stsjapan Latypaun, Vjatšaslau Areškan ja monien muiden tapaukset ovat osoitus terveyden

vakavasta heikkenemisestä ja epäinhimillisten vankeusolojen, pitkittyneen eristämisen ja asianmukaisen sairaanhoidon epäämisen tuhoisista seurauksista;

E. ottaa huomioon, että Valko-Venäjän rikoslain 411 pykälää on käytetty järjestelmällisesti poliittisia vankeja vastaan heidän vangitsemisensa jatkamiseksi tekaistujen kurinpitorikkomusten perusteella, mikä on luonut päättymättömän vangitsemisen ja painostuksen mekanismin; toteaa, että tämän säännöksen nojalla on vuodesta 2020 lähtien tuomittu yli 80 poliittista vankia, joista osa useampaan kertaan; toteaa, että 411 pykälää käytetään vankien kiristämiseen, heidän pakottamiseensa armahdusten hakemiseen vallanpitäjiltä, propagandatoimintaan osallistumiseen tai yhteistyöhön viranomaisten kanssa ja että siitä on tullut psykologisen kidutuksen ja poliittisen sorron väline;

1. vaatii vapauttamaan välittömästi ja ehdoitta Aljaksandra Pulinovitšin ja kaikki poliittiset vangit sekä kumoamaan kaikki heidän rikosoikeudelliset seuraamuksensa ja palauttamaan heidän oikeutensa kokonaisuudessaan; tuo jälleen julki horjumattoman solidaarisuutensa kaikkia poliittisia vankeja ja heidän perheitään kohtaan;

2. vaatii vallanpitäjiä lopettamaan poliittisten vankien kaikenlaisen kaltoinkohtelun, eristysvankeuden soveltamisen, sairaanhoidon sekä asianajajien ja perheen tapaamisen epäämisen ja pakkotyön sekä tutkimaan pidätettyjen kuolemantapauksia ja väitteitä kidutuksesta;

3. tuomitsee jyrkästi valkovenäläisten poliittisen perustein tapahtuvan syytteeseenpanon ja erityisesti alaikäisten, kuten Pulinovitšin, vangitsemisen; tuomitsee terrorismin ja ääriliikkeiden vastaisen lainsäädännön väärinkäytön sodan vastustuksen esiintuonnin, nuorten toisinajattelun ja Ukrainaa kohtaan ilmaistun solidaarisuuden kriminalisoimiseksi ja rauhanomaisten toisinajattelijoiden tukahduttamiseksi, kuten vakavat syytteet nuoria vastaan näiden pelottelemiseksi; kehottaa lakkauttamaan luettelot terroristeista ja ääriliikkeisiin kuuluvista henkilöistä; vaatii Valko-Venäjän viranomaisia noudattamaan YK:n yleissopimusta lapsen oikeuksista;

4. tuomitsee Valko-Venäjän rikoslain 411 pykälän systemaattisen väärinkäytön poliittisen vainon ja rangaistusten mielivaltaisen pidentämisen välineenä; vaatii kumoamaan sen välittömästi; vaatii kaikkien tämän säännöksen nojalla tuomittujen henkilöiden vapauttamista ja kaikkien heidän rikosoikeudellisten seuraamustensa kumoamista; ilmaisee syvän huolensa noin 50 poliittisesta vangista, jotka ovat edelleen vangittuina 411 pykälän nojalla ja joiden henki ja terveys ovat vakavassa vaarassa pitkään jatkuneen vankeuden, eristyksen ja muun epäinhimillisen ja halventavan kohtelun vuoksi;

5. antaa tunnustusta Yhdysvaltojen toimille, jotka ovat johtaneet poliittisten vankien vapauttamiseen; painottaa kuitenkin, että vankien vapautukset perustuvat vallanpitäjien huoleen taloudellisesta selviytymisestä eikä niihin liity poliittisia muutoksia tai uudistuksia, jotka oikeuttaisivat suhteiden normalisoinnin; tähdentää, että kaikkien poliittisten vankien vapauttaminen ja sortotoimien lopettaminen ovat edelleen poliittisen vuoropuhelun ja taloudellisen yhteistyön ennakkoedellytyksiä; vaatii lopettamaan vapautettujen poliittisten vankien pakkokarkotukset ja heidän sukulaistensa sorron;

6. vaatii EU:ta, sen jäsenvaltioita ja kansainvälisiä kumppaneita tehostamaan toimia kaikkien poliittisten vankien vapauttamiseksi, kuten kutsumaan maan suurlähettiläitä puhutteluun vankien olosuhteiden ja olinpaikan määrittämiseksi, seuraamaan poliittisten vankien tapauksia, myöntämään humanitaarisia viisumeja sekä tarjoamaan kuntoutusta ja käytännön ja taloudellista tukea;

7. kehottaa neuvostoa laajentamaan, vahvistamaan ja panemaan tiukasti täytäntöön kohdennettuja pakotteita kaikkia poliittisin perustein nostetuista syytteistä, sortotoimista ja kidutuksesta vastuussa olevia henkilöitä ja yhteisöjä vastaan;

8. kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita tukemaan tietojen keräämistä Lukašenkan hallinnon tekemistä rikoksista, myös YK:n tasolla, ja edistämään vastuuvelvollisuutta kansainvälisten mekanismien avulla, mistä esimerkkinä ovat Liettuan Kansainvälisessä rikostuomioistuimessa nostama kanne sekä ekstraterritoriaaliseen ja universaalitoimivaltaan perustuvat tutkimukset ja kansalliset menettelyt;

9. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, neuvostolle, komissiolle, YK:n ihmisoikeusvaltuutetulle sekä Valko-Venäjän valtaapitäville.